

**Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiectul
de lege cu privire la modificarea unor acte normative
(unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției)**

Organele care au înaintat propuneri sau obiecții	Nr.	Conținutul obiecțiilor sau propunerii	Opinia Ministerului Justiției
Ministerul Sănătății	1.	<p>Ministerul Sănătății a examinat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative <i>(unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției)</i> (număr unic 1065/MJ/2023), și reieșind din competențele funcționale menționăm că susținem proiectul cu următoarea obiecție.</p> <p>La conținutul Art. VII, alin. (2) din art. 44 cuvintele „executor judecătoresc” se substituie cu cuvintele „expert judiciar”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Alin. (2) art. 44 de la Art. VII va avea următorul cuprins:</p> <p>„(2) Licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar se eliberează la cererea solicitantului depusă la Ministerul Justiției în cel mult 30 zile de la emiterea hotărârii Comisiei de calificare și evaluare. În termen de 15 zile de la data depunerii cererii, Ministerul eliberează solicitantului licența pentru activitatea de expert judiciar, dacă acesta întrunește condițiile prevăzute la art. 40.”</p>
Ministerul Finanțelor	2.	<p>Ministerul Finanțelor, în limitele competențelor funcționale, comunică următoarele.</p> <p>Proiectul are drept scop unificarea modului de remunerare a membrilor comisiilor profesionale și stabilirea sursei de finanțare, fiind propusă formula de calcul după cum urmează: membrii comisiei beneficiază pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.</p> <p>În acest context, potrivit calculului autorului proiectului, propunerea dată va implica cheltuieli suplimentare din bugetul de stat estimate la 2976,3 mii lei</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Autorul obiecției invocă drept unic argument în vederea diminuării numărului de ședințe remunerate de la 3 ședințe la 1 ședință, <u>spațiul fiscal limitat și faptul că, comisiile respective nu ar avea ședințe săptămânale.</u></p> <p>Or, acest argument nicidecum nu probează raționamentul modificării conceptului proiectului, deoarece acesta stabilește remunerarea per ședințe. Respectiv, dacă acestea nu se vor întruni în ședințe nu vor fi remunerați.</p>

	<p>anual (3467,7 mii lei cost total, inclusiv 491,5 mii lei mijloace bugetate), cheltuieli care nu au acoperire financiară în anul 2024.</p> <p>Astfel, având în vedere spațiul fiscal limitat și luând în calcul faptul că comisiile respective nu au ședințe săptămânale, dar și considerând necesitatea utilizării cât mai eficiente a banului public, se propune ca în conținutul proiectului să fie substituit textul ”nu mai mult decât pentru 3 ședințe pe lună” cu textul ”nu mai mult decât pentru o ședință pe lună”.</p>	<p>Iar dacă întrunirea va avea loc săptămânal sau nu, nu prezintă o relevanță.</p> <p>Atragem atenția, că în unele cazuri, de exemplu pentru situații de contestare, unde cadrul normativ prevede termeni restrânși de examinare (1 zi, 3 zile, 5 zile), comisiile urmează a se întruni chiar și de 2 ori pe săptămână pentru a reuși examinarea contestațiilor în termen.</p> <p>Totodată, pentru unele profesii sunt prevăzute desfășurarea examenelor o dată în an, iar la necesitate pot fi organizate și mai des.</p> <p>De asemenea, pentru comisiile de disciplină pot exista perioade în care lipsesc plângeri sau sesizări. Respectiv, datorită acestor situații pot exista perioade (1 lună, 1 trimestru, etc.) în care membrii comisiilor/colegiilor nu se vor întruni.</p> <p>În acest context pentru a acoperi toate situațiile care pot apărea în practică autorul proiectului vine cu soluția de a remunera un număr de 3 ședințe pe lună.</p> <p>În acest context, având în vedere că, Ministerul Justiției se confruntă cu blocaje în selectarea membrilor în comisiile respective și convocarea ședințelor, în vederea stimulării și motivării membrilor de a accede în aceste comisii și a participa la ședințe, considerăm necesar remunerarea a unui număr de 3 ședințe maxim, lunar.</p>
<p>3.</p>	<p>În același timp, conform prevederilor proiectului de lege propus, acesta urmează să intre în vigoare la 1 ianuarie 2024. Astfel, remarcăm faptul că potrivit ar. 56 alin. (1) și (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al RM sau la data indicată în textul actului normativ, care</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Cuprinsul articolului se modifică după cum urmează:</p> <p>„Art. IX – Dispoziții finale.</p>

	<p>nu poate fi anterioară datei publicării. Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. Totodată, în nota informativă se atestă o lipsă a argumentelor relevante ce ar denota necesitatea intrării în vigoare a proiectului dat de act normativ, la data indicată în proiect.</p> <p>Prin urmare, Ministerul Finanțelor comunică disponibilitatea de a reveni asupra proiectului de Lege în formula revizuită.</p>	<p>(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”</p>
<p>Cancelaria de Stat</p>	<p>4. Se propune excluderea art. II din proiect prin care se completează cu un alineat nou art. 25 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, normă care să reglementeze situația de compatibilitate a activității funcționarului public cu activitatea în cadrul comisiilor de licențiere, atestare, autorizare și disciplină, calificare și evaluare a reprezentanților profesiilor juridice, din colegiile sau comisiile disciplinare și consiliile constituite în vederea supravegherii activității profesiilor conexe sistemului justiției.</p> <p>Potrivit pct. 7 subpct. 9 din Hotărârea Guvernului nr. 698/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției (în continuare HG nr. 698/2017), una din funcțiile de bază ale Ministerului Justiției este de monitorizare și efectuare, în limitele stabilite de lege, a controlului asupra modului în care sânt exercitate profesiile și prestate serviciile juridice.</p> <p>Conex, potrivit Anexei nr. 2 din HG nr. 698/2017 și conform statutului de personal avizat de către Cancelaria de Stat la data de 20 februarie 2023, în cadrul Ministerului Justiției este instituită „Direcția profesiei și servicii juridice” cu un număr de 15 unități de personal, cu sarcini principale de coordonare a procesului de realizare a obiectivelor strategice ale ministerului în domeniul reglementării, organizării, coordonării sau supravegherii profesiilor conexe sistemului justiției (notari, avocați, executori judecătorești, mediatori, administratori autorizați, interpreți, traducători, experți judiciari) și a serviciilor juridice prestate.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se exclude din proiect art. II care prevede completarea cu un alineat nou a art. 25 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public</p>

		<p>Respectiv, funcționarii publici din cadrul subdiviziunii numite supra, reieșind din atribuțiile de serviciu prevăzute în fișa postului, asigură inclusiv și secretariatul colegiilor/comisiilor de admitere în profesie, de evaluare, disciplinare și/sau de etică a profesiilor conexe justiției, în temeiul ordinului ministrului, întru îndeplinirea sarcinilor și atribuțiilor conform fișei postului iar activitatea acestora în cadrul colegiilor/consiliilor nu constituie altă activitate remunerată.</p> <p>În contextul celor expuse supra, propunem excluderea art. II din proiect, ca fiind neîntemeiat și neargumentat.</p>	
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	5.	<p>La art. I, în contextul în care avocații din Republica Moldova pot practica activitate de avocat și în alte state în condițiile legislației acelor state, tratatelor internaționale, precum și în considerarea iminenței integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană, propunem excluderea cuvintelor „și este valabilă pe întreg teritoriul Republicii Moldova” din alin. (1) art. 22 al Legii nr. 1260/2002.</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost modificat.</p>
	6.	<p>Cu referire la alin. (2) art. 22 al Legii nr. 1260/2002, termenul de 30 de zile pentru depunerea cererii de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat considerăm a fi nejustificat de restrâns, or în nota informativă nu există o argumentare care ar justifica alegerea anume a acestui termen de 30 de zile. Deseori, termenele restrânse pot fi apreciate drept limitări sau restrângeri nejustificate și disproporționate a drepturilor omului, ceea ce riscă să genereze litigii, inclusiv de contencios constituțional.</p> <p>În consecință, propunem a se lua în calcul extinderea acestuia termen până la un an, termen rezonabil în care persoana care a fost admisă în profesie considerăm că ar fi în măsură să depășească orice impedimente de ordin obiectiv sau subiectiv în calea depunerii cererii la Ministerul Justiției.</p>	<p>Nu se acceptă. Termenul de 30 de zile se consideră a fi unul rezonabil și suficient în care candidatul va reuși depunerea cererii de eliberare a licenței/autorizației/atestatului. Instituirea acestui termen derivă din necesitatea disciplinării candidaților de a-și valorifica dreptul și interesul legitim într-un termen rezonabil, or în practică sunt situații când de la momentul susținerii examenului și emiterii hotărârii de către comisia responsabilă și până la solicitarea de eliberare a licenței/autorizației/atestatului durează ani, fapt ce pune la îndoială capacitățile și cunoștințele candidatului care nu a profesat în acest timp.</p>

	<p>7. Totodată, pentru a sublinia faptul că termenul dat se referă la depunerea cererii și nu la eliberarea licenței, cuvintele „solicitantului depusă” se vor separa prin virgulă.</p>	<p>Prevederi similare au fost operate în Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești (<i>prin Legea 367/2023</i>). Astfel prin proiect se propune sincronizarea procedurilor privind eliberarea licențelor/autorizațiilor liber-profesioniștilor.</p> <p>Se acceptă. Se plasează virgula corespunzătoare în toate situațiile similare.</p>
	<p>8. La alin. (3) art. 22 al Legii nr. 1260/2002, considerăm că decizia Ministerului Justiției de suspendare a procedurii de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat nu poate fi contestată în mod separat în contencios administrativ, or, aceasta reprezintă o operațiune administrativă care se contestă împreună cu actele administrative, în speță decizia privind refuzul de a elibera licența. Prin urmare, propunem excluderea din textul alin. (3) art. 22 al Legii nr. 1260/2002 (conform proiectului) a cuvintelor „de suspendare a procedurii de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat sau”.</p>	<p>Se acceptă. Modificarea a fost operată în tot textul proiectului pentru a se asigura sincronizarea în toate cazurile similare.</p>
	<p>9. De asemenea, propunem completarea articolului 22 cu o dispoziție care să se asigure informarea Uniunii Avocaților din Republica Moldova despre faptul eliberării licenței, cu posibilitatea de a accesa/primi o copie a acesteia. Eventual, informarea poate avea loc și prin intermediul registrului unic al profesiilor libere conexe sistemului justiției, în proces de elaborare.</p>	<p>Nu se acceptă. Propunerea nu necesită reglementare legală. Automatizarea proceselor de eliberare a licențelor, atestatelor și autorizațiilor pentru desfășurarea activităților profesionale conexe domeniului justiției, va permite partajarea informațiilor cu alți actori relevanți din sectorul justiției în mod electronic prin intermediul Sistemului informațional „Platforma Integrată a Profesiilor Juridice”, care este în proces de elaborare la nivel de act guvernamental. Platforma va permite inclusiv eliberarea extraselor, duplicatelor licenței, autorizației, atestatului sau legitimației profesionistului.</p>

10. La Art. II, propunem a completa redacția alineatului (2/5) propusă, cu textul: „*cu excepția profesiei de avocat.*”, încât să aibă următorul conținut: „(2/5) *Nu se află în situație de incompatibilitate funcționarul public desemnat, prin act administrativ, în componența comisiilor de licențiere, atestare, autorizare și disciplină, calificare și evaluare a reprezentanților profesiilor juridice, din colegiile sau comisiile disciplinare și consiliile constituite în vederea supravegherii activității profesiilor conexe sistemului justiției, cu excepția profesiei de avocat.*”.

Or, profesia de avocat este o profesie liberă, independentă, iar *supravegherea activității profesiei de avocat*, este inadmisibilă, iar asemenea derogări pun în pericol esența profesiei de avocat, care nu poate fi controlată nici de o autoritate publică, cu atât mai mult *de către funcționarul public desemnat, prin act administrativ*, faptul dat constituind o imixtiune inadmisibilă în independența profesiei de avocat. O astfel de formulare în ce privește profesia de avocat, încalcă principiul libertății, independenței și autonomiei profesiei de avocat, consfințit în art. 1 alin. (2) din Legea 1260/2002 cu privire la avocatură. La fel, ar încălca Principiul (j) din „Carta principiilor fundamentale ale avocatului european”, adoptată unanim la 25 noiembrie 2006 de CCBE, în conformitate cu care,

„Autoreglementarea profesiei avocatului. Una din trăsăturile caracteristice societăților nedemocratice o constituie acțiunea statului de a supune controlului, în mod deschis sau neafișat, profesia de avocat și activitatea avocaților. Cele mai multe profesii juridice europene întrunesc o combinație de reglementări de stat și o serie de autoreglementări. În multe cazuri, statele, recunoscând importanța principiilor de bază, au folosit legislația ca să le susțină, spre exemplu, prin acordarea suportului statutar confidențialității sau prin acordarea asociațiilor barourilor puterea statutară de a adopta reguli profesionale. CCBE are convingerea că doar elementul puternic al autoreglementării poate garanta independența profesională a avocaților vizavi de stat. De asemenea fără garanția independenței este imposibil ca avocatul să-și îndeplinească obligațiile și rolul său juridic.

La fel, instituirea supravegherii activității profesiei de avocat de către un funcționar public desemnat, prin act administrativ, încalcă Principiile de bază privind rolul barourilor Adoptate de al 8-lea Congres al Națiunilor Unite

Nu se acceptă.

Potrivit art. 35 alin. (6) din Legea 1260/2002 comisiile în profesia de avocat se constituie și funcționează în cadrul Uniunii Avocaților. Iar conform art. 43 din legea citată, Comisia de licențiere a profesiei de avocat este compusă din 11 membri, dintre care 6 membri sunt aleși de Congres, iar 5 membri – de barouri: doi avocați sunt aleși de baroul care are cea mai mare normă de reprezentare și câte un avocat – din partea celorlalte barouri. Prin urmare, membrii în Comisia de licențiere a profesiei de avocat sunt aleși de însăși avocați și reprezentanții lor, și în nici un caz printr-un act administrativ din exterior. La fel sunt aleși de către avocați și ceilalți membri ai tuturor comisiilor profesionale ale avocaților.

	<p>pentru prevenirea crimei și tratamentul deținuților, Havana, Cuba (27 august - 7 septembrie 1990), în conformitate cu care,</p> <p>„24. <i>Avocații au dreptul să constituie asociații profesionale de sine stătătoare sau să se alăture unor astfel de asociații pentru a le reprezenta interesele, pentru a promova educația și formarea continuă a acestora precum și pentru a le proteja integritatea profesională. Organul executiv al asociațiilor profesionale este ales de membrii săi și își exercită funcțiile fără imixtiune externă.</i></p> <p>[...]</p> <p>28. <i>Procedurile disciplinare inițiate împotriva avocaților sunt înaintate unei Comisii de disciplină imparțiale, instituită de profesia de avocat, în fața unei autorități statutare independente sau în fața unei instanțe judecătorești și sunt supuse unui control judiciar independent.”</i></p>	
<p>11.</p>	<p>Cu referire la art. III – VIII din proiect, achitarea indemnizațiilor (onorariilor) membrilor organelor colegiale ale profesiilor libere conexe sistemului justiției din bugetul Ministerului Justiției riscă să afecteze independența acestora și a profesiei, or independența funcțională a acestor profesii este strâns legată de independența financiară a organului profesional și a membrilor organelor colegiale ale profesiei.</p> <p>Drept exemplu, membrii Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, ai Comisiei pentru etică și disciplină, ai Comisiei de cenzori din cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova primesc onorarii pentru fiecare ședință a organelor colegiale la care participă, care se achită în contul bugetului Uniunii Avocaților din Republica Moldova.</p> <p>Posibilitatea Uniunii Avocaților din Republica Moldova de a stabili taxe pentru examinarea de către aceste organe colegiale a cererilor adresate lor, este în măsură să compenseze o parte semnificativă din cheltuielile legate de activitatea acestor organe colegiale, inclusiv cele ce țin de plata onorariilor membrilor care le compun.</p> <p>Prin urmare, considerăm de importanță primordială asigurarea independenței financiare a organelor profesionale ale profesiilor libere conexe sistemului justiției, astfel încât acestea să fie în măsură să achite indemnizații/onorarii membrilor organelor lor colegiale și astfel să contribuie la asigurarea independenței profesiei.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Accastă opțiune a fost analizată în pct. 3 lit. c) din Analiza impactului de reglementare.</p> <p>De precizat că unele profesii (experții judiciari, traducători și interpreți) nu dispun de organ profesional, iar în cazul mediatorilor, Consiliul de mediere este finanțat la fel din bugetul de stat (art.10 alin.(1) lit. 1) din Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere). Respectiv, pentru acești profesioniști ar fi imposibil de asumat sarcina financiară pentru remunerarea membrilor comisiilor lor profesionale.</p> <p>La fel, majoritatea comisiilor au o componență mixtă, fiind constituite atât din membrii aleși de organele profesionale cât și membrii numiți de Ministerul Justiției (inclusiv Ministerul Economici în cazul administratorilor autorizați). Este discutabilă capacitatea financiară a organelor de autoadministrare de a remunera inclusiv acești membri.</p>

<p>Camera Notarială</p>	<p>12. Organul profesional al notarilor exprimă susținerea operării modificărilor legislative, care țin să armonizeze și să uniformizeze legislația în vigoare, să acopere lacunele existente identificate, precum și să conțină prevederi ce reflectă aplicarea unui tratament echitabil față de subiecții vizati.</p> <p>Totodată, în pofida faptului expunerii argumentelor în susținerea modificării cuantumului indemnizației achitate membrilor comisiilor profesionale prin remunerarea uniformă a acestora, în proiectul de hotărâre remis spre avizare, precum și în Nota Informativă la acesta, Camera Notarială <u>își exprimă îngrijorarea în ceea ce ține de micșorarea cuantumului indemnizației vizate de la 1/3 la 1/10 din salariul mediu lunar pe economie</u>, pentru membrii Comisiei de licențiere a activității notariale (art. 24 din Legea nr. 69/2016) și pentru membrii Colegiului disciplinar al notarilor (art. 67 din Legea nr. 69/2016).</p> <p>Prin urmare, considerăm că modificarea propusă ce vizează diminuarea cuantumului indemnizației pentru membrii Comisiei de licențiere a activității notariale și membrii Colegiului disciplinar al notarilor, va leza drepturile membrilor vizati. De asemenea, marcăm că diminuarea dată, poate reduce interesul persoanelor de a deveni membru a comisiilor vizate, ceea ce vine în contradicție cu scopul și argumentele expuse de către autorul proiectului – privind neatractivitatea funcției de membru în comisiile nominalizate. Astfel, nu este clară în totalitate ideea legiuitorului privind abordarea similară față de toate profesiile conexe justiției. În acest sens, menționăm că fiecare profesie are un rol bine determinat și incident specificului activității profesiei pe care o reprezintă.</p> <p>Cu referire la argumentul expus în analiza impactului în procesul de fundamentare a proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (anexat la proiectul hotărârii remise spre avizare): [...] Cu o frecvență mai redusă (de 2 ori per an) a fost calculat impactul bugetar pentru comisiile de admitere în profesie, or spre deosebire de activitatea constantă a comisiilor de evaluare sau de disciplină, examenele de admitere/atestare nu se organizează și desfășoară pe parcursul întregului an [...], atragem atenția asupra faptului că la calcularea remunerației membrilor comisiilor de evaluare / disciplină, nu s-au luat în considerare aspectele ce vizează obligațiunile membrilor comisiilor, care constau nu doar în simpla întrunire în ședințe, dar și alte acțiuni aferente de durată (ca ex.: elaborarea tematicii / bibliografiei pentru concurs, verificarea corespunderii dosarelor depuse de către candidați,</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În prezent se constată faptul că modalitatea de remunerare a membrilor comisiilor profesionale este neuniformă și inechitabilă, atât în raport cu volumul și complexitatea lucrului, cu modalitatea de remunerare dintre comisii, cât și în raport cu statutul membrului. Prin urmare, proiectul are ca scop unificarea cuantumului remunerației pentru toți membrii comisiilor profesionale. Membrii Comisiei de licențiere a activității notariale și membrii Colegiului disciplinar al notarilor vor primi o remunerație în aceeași mărime ca membrii din cadrul celorlalte comisii profesionale, în quantum de 1/10 din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitată din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună. Acest quantum de retribuire se va aplica, de facto, noilor componente ale comisiilor profesionale, or, atât Comisia de licențiere a activității notariale cât și Colegiul disciplinar al notarilor curând își încheie mandatul.</p> <p>De precizat, că quantumul remunerației va crește anual, căci este raportat la salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs. Dacă pentru anul 2023 a fost prognozat salariul mediu lunar pe economie în sumă de 11 700 lei (HG nr. 936/2022) pentru anul 2024 acesta constituie 13 700 (HG nr. 1033/2023), înregistrând o creștere de circa 15%. Astfel, 1/10 ar reprezenta 1 370 lei per ședință sau max. 4 110 lei pe lună.</p>
--------------------------------	---	--

	<p>desfășurarea tuturor etapelor concursului, care la rândul lor cuprind alte subacțiuni, aprobarea rezultatelor examenului / concursului ș.a.). Toate aceste acțiuni, necesită mult timp și efort, care urmează a fi depus de către membrii comisiilor vizate, care considerăm că nu se vor putea rezuma doar la câteva ședințe pe an, precum este indicat în analiza impactului. Tot în acest context, marcăm că reieșind din proiectele de modificare a cadrului normativ infralegal referitor la admiterea în profesia de notar, au fost reduse esențial termenele în cadrul procedurii de organizare a examenului de calificare în profesia de notar / a concursului pentru suplinirea locurilor vacante de notar, ceea ce poate duce la necesitatea organizării mai multor ședințe (lunar) a comisiei, în scopul organizării și desfășurării concursului / examenului cu respectarea prevederilor legale și a termenelor stabiliți în acest sens.</p>	
13.	<p>În aceeași ordine de idei, menționăm că reieșind din prevederile Legii nr. 69 din 14.04.2016 cu privire la organizarea activității notarilor, din structura Camerei Notariale face parte și Comisia de etică, activitatea membrilor căreia în prezent se bazează pe voluntariat, fără remunerare sau orice altă recompensă financiară sau materială, ceea ce considerăm inechitabil.</p> <p>Astfel, ținând cont de faptul că membrii celorlalte comisii, care activează în favoarea comunității, în afara de cele vizate în proiectul hotărârii cu privire la modificarea unor acte normative, la caz – Legea nr. 69/2016, necesită a fi remunerați, având în vedere că volumul sarcinilor acestora, precum și a responsabilităților în cadrul desfășurării activității, sunt esențiale și comportă implicare, deținerea capacităților necesare în scopul realizării obiectivelor și sarcinilor propuse, precum și responsabilitate pentru deciziile adoptate, care nu poate fi realizat în permanență <i>pro bono</i>, astfel de muncă, prin definiție având un caracter temporar sau periodic. Tot aici, marcăm că nu doar deciziile adoptate de către comisiile profesionale, precum sunt Comisia de licențiere și Colegiul disciplinar, sunt esențiale în privința carierei liber-profesioniștilor, dar și deciziile / hotărârile adoptate de către alte comisii, în special – Comisia de etică, au o importanță semnificativă, vizând nu doar notarii, dar și solicitanții actelor notariale. În același timp, Comisia de etică, reprezintă un filtru pentru Colegiul disciplinar, în ceea ce ține de examinarea petițiilor, care în temeiul art. 52 alin. (5) din Legea nr. 69/2016, transmite spre examinare în adresa Colegiului disciplinar, dosarele notarilor, în privința cărora s-a</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform art. 52 alin. (7) din Legea 69/2016, Comisia de etică își desfășoară activitatea în baza unui regulament aprobat de Adunarea Generală a Notarilor.</p> <p>Astfel, cuantumul și modul de retribuire a membrilor Comisiei de etică urmează a fi reglementat în regulamentul sus-citat.</p> <p>Camera Notarială este cea care instituie în exclusivitate Comisia de etică, pentru examinarea cazurilor de încălcare a Codului de etică al notarilor și constatarea abaterilor de la etica profesională. Prin urmare, remunerarea membrilor Comisiei de etică ar putea fi efectuată din mijloacele financiare ale Camerei Notariale.</p>

	<p>constatat încălcarea prevederilor Codului de etică al notarilor, pasibile de răspundere disciplinară.</p> <p>Considerăm că Comisia de etică, necesită a fi analizată și plasată la un nivel cu celelalte comisii profesionale de admitere / evaluare / disciplină conexe justiției, ținând cont de importanța activității desfășurate de către aceasta. Comisia în cauză, asemenea Colegiului disciplinar, examinează plângerile parvenite atât din partea notarilor, cât și din partea petiționarilor privind activitatea profesională a notarilor, constată abateri de la etica profesională și atenționează notarul, despre încălcarea comisă, expunându-și opinia asupra comportamentului notarului. Activitatea Comisiei de etică, implică repartizarea și examinarea petițiilor parvenite în adresa sa, solicitarea și examinarea explicațiilor persoanelor vizate, participarea în cadrul ședințelor și întocmirea hotărârilor / deciziilor motivate în privința fiecărui caz examinat. Pe lângă aceste însărcinări, membrii comisiei în cauză sunt obligați să desfășoare deplin activitatea profesională, prin realizarea atribuțiilor ce le revin. Constatăm că uneori, participarea în cadrul comisiilor se realizează în detrimentul propriei activități a membrilor acestora, ceea ce pe viitor comportă riscul vacanței pozițiilor din comisii, funcția de membru din cadrul acestora fiind una absolut neatractivă. În sensul celor expuse și în vederea creării premiselor pentru eficientizarea activității și atractivității funcției de membru, care reprezintă unul din obiectivele proiectului de modificare propus, Camera Notarială propune completarea prevederilor art. 52 din Legea nr. 69/2016, cu următorul text:</p> <p>„(1³) Membrii Comisiei de etică, beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă a treia parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs, achitate de către Camera Notarială, însă nu mai mult decât pentru 3 ședințe pe lună.”</p> <p>În aceeași ordine de idei, marcăm că Legea nr. 69/2016 nu prevede modalitatea de contestare a deciziilor / hotărârilor Comisiei de etică, ceea ce constituie o lacună și generează situații fără acoperire legală. Considerăm că acest aspect urmează a fi analizat de către autorul proiectului întru identificarea soluțiilor pertinente în acest sens.</p> <p>Având în vedere că în realizarea atribuțiilor sale, Camera Notarială are drept obiectiv promovarea consolidării activității notariale în vederea asigurării raporturilor juridice, inclusiv a intereselor colective ale profesiei de notar,</p>	
--	--	--

		<p>menționăm că începând cu intrarea în vigoare a Legii nr. 69/2016 și până în prezent, prin aplicarea acesteia în practică, au fost identificate și alte deficiențe, despre care Camera Notarială a comunicat Ministerului Justiției și anterior.</p> <p>În consecință, marcăm că propunerile înaintate apar ca o cerință inevitabilă în contextul necesității completării lacunelor identificate, fapt care se datorează aplicării în practică a prevederilor Legii nr. 69/2016. Astfel, Camera Notarială își exprimă deschiderea și pregătirea pentru implicarea maximă în ceea ce ține de modificarea legii vizate, întru îmbunătățirea și consolidarea cadrului normativ existent și facilitarea aplicării acestuia pentru subiecții vizati.</p>	
Consiliul Superior al Magistraturii	14.	<p>În urma analizei proiectului remis spre avizare, precum și argumentelor prezentate în nota informativă, Consiliul Superior al Magistraturii consideră modificările propuse oportune și necesare, acestea urmărind, preponderent, scopul să asigure soluționarea unor aspecte neclare existente în domeniul administrării și controlului profesiilor conexe justiției.</p> <p>În circumstanțele expuse, Consiliul Superior al Magistraturii consideră oportun de a susține proiectul privind modificarea unor acte normative elaborat de Ministerul Justiției.</p> <p>Avizul se remite Ministerului Justiției, Cancelariei de Stat și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii.</p>	-
Curtea de Apel Chișinău	15.	Propuneri și obiecții pe marginea proiectului examinat, nu sunt.	-
Curtea de Apel Cahul	16.	Obiecții și recomandări din partea judecătorilor Curții de Apel Cahul nu au parvenit.	-
Curtea de Apel Comrat	17.	Judecătorii susțin sincronizarea în legile enumerate mai sus a prevederilor privind eliberarea actelor (licenței, autorizației, atestatului) ce confirmă statutul liber-profesioniștilor, în special privind termenul de solicitare a eliberării licenței/autorizației/atestatului și termenul de eliberare a licenței/autorizației/atestatului , unificarea terminologică a plății pentru eliberarea actului ce confirmă statutul profesionistului și precizarea unde urmează a fi depuse sumele destinate achitării serviciului pentru eliberarea licenței/autorizației/atestatului - în contul Ministerului Justiției.	-

Curtea de Apel Bălți	18.	<p>În contextul celor notate, se consideră că, prin operarea modificărilor în actele normative ce vizează profesiile conexe sistemului de justiție, se va crea un fundament legislativ coerent și uniform ce reglementează activitatea profesiilor conexe sistemului de justiție, într-un sistem integrat, unitar și accesibil.</p>	<p>-</p>
AO “Asociația Surzilor din Republica Moldova”	19.	<p>Obiecții nu sunt.</p>	<p>-</p>
Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept	20.	<p>Salută intenția de omogenizare a cadrului normativ sub aspectul termenelor și taxelor. În același timp nu pot susține:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Introducerea termenului de 30 zile pentru depunerea cererii la Ministerul Justiției; 2. Dreptul Ministerului Justiției de a refuza eliberarea licenței pentru necorespunderea candidatului cu criteriile stabilite de lege. <p>1. Considerăm că termenul de 30 zile propus spre a fi introdus în:</p> <ul style="list-style-type: none"> • art.13 alin.2 din Legea nr. 264/2008 cu privire la statutul, autorizarea și organizarea activității de interpret și traducător în sectorul justiției (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 57-58, art. 159) • art.22 alin.2 din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 159, art. 582) • art.12 alin.2 din Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 2-8, art. 1) • art.18 alin.2 din Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 293-296, art. 605) • art. 12 alin. 2² din Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 224-233, art. 445) 	<p>-</p>

	<p>• art. 44 alin. 2 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 157-162, art. 316)</p> <p>• art.26 alin.2 din Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 277-287, art. 588)</p> <p>este unul inoportun din următoarele considerente.</p> <p><i>1.1. această normă nu întrunește criteriul de previzibilitate.</i></p> <p>Potrivit proiectului de lege, licența sau autorizația în domeniile respective se va elibera la cererea depusă de solicitant <u>în termen de 30 de zile de la emiterea hotărârii Comisiei de licențiere sau autorizare respective.</u></p> <p>Din conținutul acestei norme nu rezultă care va fi consecința nerespectării acestui termen, respectiv nu este clar care trebuie să fie conduita subiecților implicați și care vor fi efectele unei asemenea conduite. O asemenea incertitudine lasă loc de interpretări abuzive, incoerente, influențe nepotrivite etc.</p> <p>Dacă depășirea acestui termen nu va crea nici-o consecință asupra solicitantului, atunci introducerea sa nu este necesară.</p> <p>Dacă însă acest termen ar fi unul de decădere atunci suntem de părere că el reprezintă o limitare disproporționată în dreptul solicitantului de a primi licența/autorizația.</p> <p><i>1. 2. Nota informativă argumentează această modificare prin faptul că "sunt situații când de la momentul susținerii examenului și emiterii hotărârii de către comisia responsabilă durează ani, fapt ce pune la îndoială capacitățile și cunoștințele candidatului care nu a profesat în acest timp."</i></p> <p>Argumentarea din nota informativă o găsim insuficientă din următoarele motive:</p> <p>Având în vedere că licența/autorizația este pe termen nelimitat și având în vedere că aceasta nu obligă deținătorul să profeseze — pierderea calităților inițiale poate surveni chiar și după eliberarea licenței. La fel, nu se pune în discuție capacitățile persoanei în situația suspendării licenței. În fine, persoana se poate afla într-o activitate similară celei pentru care a cerut licența și își poate păstra capacitățile chiar și fără a profesa potrivit licenței (de ex: avocatul</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform proiectului, solicitarea de eliberare a licenței/autorizației/atestatului se depune la Ministerul Justiției în cel mult 30 zile de la emiterea hotărârii comisiei de admitere în profesie. Iar Ministerul Justiției, în termen de 15 zile de la data depunerii cererii, eliberează solicitantului licența pentru exercitarea profesiei.</p> <p>Termenul de 30 de zile este stabilit conform regulilor generale prevăzute de art. 383-385 din Codul Civil și art. 409 alin. (2) Cod Civil, care prevede următoarele: „(2) Dacă din lege sau din convenția părților nu rezultă în mod neîndoielnic că un anumit termen este de prescripție extinctivă, termenul se consideră termen de decădere.” Astfel, termenul de 30 zile este unul previzibil, de decădere și urmează a fi interpretat doar în contextul cadrului normativ în vigoare.</p> <p>În cazul în care termenul de 30 de zile va fi omis din motive independente de voința persoanei/candidatului, acesta va putea solicita repunerea în termen în condițiile prevăzute de art. 65 din Codul administrativ. Prin urmare, atât cadrul normativ în vigoare, cât și</p>
--	--	---

	<p>poate activa jurist, lector universitar, etc. traducătorul autorizat poate activa traducător în incinta unor activități pentru care nu este necesară autorizația respectivă etc). În acest context, raționamentul expus în nota informativă nu este unul care să poată fi considerat drept regulă și care să facă necesară intervenția legislativă.</p> <p>Din contra, capacitățile profesionale reduse constituie doar un dezavantaj pentru competitivitatea într-un mediu concurențial.</p> <p>În această ordine de idei, eliberarea licenței pentru candidații care au depus cererea peste o perioadă mai mare de timp, nu poate constitui un impediment în obținerea licenței ci va constitui un dezavantaj pentru competitivitate într-un mediu concurențial.</p> <p>Această inițiativă poate fi asimilată termenului anterior existent pentru înregistrarea actelor translativ de proprietate în Registrul Bunurilor Imobile. Aceste termen pe bună dreptate a fost exclus. Solicitantul care tergiversează înregistrarea contractului își asumă riscurile nefînregistrării.</p> <p>La fel și în cazul licențelor/autorizațiilor discutate supra, solicitantul care nu depune cererea în termeni proximi își asumă riscurile respective: 1. Ratează șansa de a profesa conform acestei licențe/autorizații și de a obține veniturile respective; 2. Ratează șansa formării unui statut profesional și ratează clientelă; 3. Ratează șansa perfecționării profesionale ca urmare a acumulării experienței și respectiv devine mai puțin concurențial pe o piață liberă.</p> <p>În opinia noastră, statul nu urmează să intervină printr-un asemenea instrument care este pe de o parte inoportun, iar pe de altă parte nu rezolvă problema în modul în care a fost ea expusă (aceasta fiind pasibilă de soluționare prin obligativitatea unei instruiți continue în anumite situații).</p>	<p>prevederile proiectului permit exercitarea drepturilor titularului în mod deplin, dar în același timp ordonat.</p> <p>Argumentul privind dreptul persoanei de a solicita eliberarea licenței și după scurgerea unor termene mai lungi nu poate fi reținut, în special în cazul liber-profesioniștilor care urmează să activeze într-un anumit teritoriu (ex: notari, executori judecătorești). Această abordare libertină compromite însuși eforturile organizării concursurilor de admitere în profesie și creează blocaje la prestarea serviciilor cetățenilor în teritoriile în care urmează să activeze profesioniștii. Competitivitate redusă este și în unele specialități ale expertizei judiciare (ex. expertiza în construcții). În ipoteza în care se depun eforturi pentru instruirea candidaților, parcurgerea tuturor etapelor de admitere în profesie, nu se justifică ridicarea licenței peste 1 sau mai mulți ani.</p>
<p>21.</p>	<p>2. Considerăm inoportun ca Ministerul Justiției să poată refuza eliberarea licenței pentru faptul că un candidat nu corespunde criteriilor stabilite de lege. Verificarea faptului dacă candidatul corespunde cu criteriile stabilite de lege este atribuția Comisiilor de licențiere/autorizare.</p> <p>Dacă Md consideră că actele acestor comisii sunt ilegale/incorecte, el poate pe baze generale să le conteste și prin intermediul instanței să obțină suspendarea provizorie a acestora.</p> <p>Rolul Ministerului Justiției în procedura de eliberare a licențelor este unul de control, dar nu-i de examinare în fond a chestiunii respective, ultima</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Comisiile de admitere în profesie verifică dacă candidatul corespunde criteriilor stabilite de lege la etapa admiterii la examen. Până la momentul eliberării licenței solicitantului pot interveni schimbări în statutul acestuia și întrunirea condițiilor legale, spre exemplu este pronunțată o sentință de condamnare care afectează reputația ireproșabilă a acestuia.</p>

		<p>atribuindu-se Comisiilor de licențiere/autorizare. Astfel, decizia despre corespunderea pretendentului cu criteriile prevăzute de lege nu poate fi pusă în seama Ministerului Justiției, aceasta reprezentând o ingerință nejustificată în procedura de licențiere/autorizare și în același timp oferă aceleași atribuții unor organe diferite, fără a delimita care dintre ele are decizia finală în soluționarea acestei chestiuni (cum ar fi de ex: CSM vs Președintele RM în cazul numirii judecătorilor).</p> <p>În plus, nota informativă nu argumentează în general această chestiune, respectiv ea pare a fi lipsită de necesitate și propusă spre introducere fără o justificare suficientă.</p>	<p>Astfel se impune verificarea de către Ministerul Justiției a actelor depuse în vederea corespunderii candidatului condițiilor legale, pentru a i se elibera licența. Cu titlu de exemplu, art. 10 alin. (4) din Legea 1260/2002 prevede că nu se va elibera licența pentru exercitarea activității de avocat dacă persoana nu întrunește condițiile legale.</p> <p>Ministerul Justiției va examina întrunirea condițiilor de către solicitanți în baza actelor care au fost depuse la comisiile de admitere în profesie, iar în cazul în care va fi necesară prezentarea unor acte/informații suplimentare, procedura de eliberare a licențelor se va suspenda.</p>
Centrul de Medicină Legală	22.	<p>În acest sens, Vă comunicăm că am luat cunoștință cu materialele furnizate și Vă informăm că obiecții legate de conținutul actualului proiectul nu sunt, reieșind din obiectivele proiectului și esența normelor legislative la moment. Totodată, observăm o eroare mecanică, probabil, la conținutul Art. VII – din proiect, „<i>Articolul 44. Eliberarea licenței... (2) Licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar se eliberează la cererea solicitantului depusă la Ministerul Justiției în cel mult 30 zile de la emiterea hotărârii Comisiei de calificare și evaluare. În termen de 15 zile de la data depunerii cererii, Ministerul eliberează solicitantului licența pentru activitatea de executor judecătoresc, dacă acesta întrunește condițiile prevăzute la art. 40.</i>”, unde urmează de a fi înlocuită sintagma „executor judecătoresc” cu „expert judiciar”.</p> <p>În rest, proiectul propus este susținut în totalitate de Centrul de Medicină Legală.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Alin. (2) art. 44 de la Art. VII va avea următorul cuprins:</p> <p>„(2) Licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar se eliberează la cererea solicitantului depusă la Ministerul Justiției în cel mult 30 zile de la emiterea hotărârii Comisiei de calificare și evaluare. În termen de 15 zile de la data depunerii cererii, Ministerul eliberează solicitantului licența pentru activitatea de expert judiciar, dacă acesta întrunește condițiile prevăzute la art. 40.”</p>
Centrul Național de Expertize Judiciare	23.	<p>La Art.VII, pct.2 atenționăm asupra erorii admise la alin. (2), respectiv, cuvintele ”executor judecătoresc” urmează a fi substituite cu cuvintele ”expert judiciar”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Eroare eliminată.</p>
	24.	<p>La fel, în ceea ce privește articolul sus-menționat, exprimăm dezacordul cu</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

		<p>omiterea prevederilor referitoare la faptul că ”Datele cu privire la licențele eliberate se includ în Registrul de stat al experților judiciari în termen de 10 zile de la eliberarea acestora., (art. 44, alin.(4) Legea 68/2016 – varianta actuală), ori neefectuarea înscrierilor vizate, sau efectuarea acestora într-un termen mai îndelungat va crea impedimente în activitatea organelor judiciare și a expertului judiciar respectiv.</p>	<p>Datele cu privire la licențele eliberate vor fi înscrise în Sistemul Informațional „Platforma Integrată a Profesiilor Juridice”. Conceptul Sistemului Informațional respectiv a fost deja elaborat de Ministerul Justiției și prezentat Guvernului spre aprobare.</p> <p>Argumentul că „neefectuarea înscrierilor vizate, sau efectuarea acestora într-un termen mai îndelungat va crea impedimente în activitatea organelor judiciare și a expertului judiciar respectiv” nu poate fi reținut căci prevederile Legii 68/2016 urmează a fi analizate în ansamblu. Or, aceiași critică poate fi formulată și la art. 63 și art. 64, care se referă la înscrierea în Registrul de stat al experților judiciari a mențiunii cu privire la suspendarea activității experților judiciari sau, după caz, a pierderii calității de expert judiciar fără a se indica un anumit termen.</p>
Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	25.	<p>Comunică deplina susținere a proiectului și apreciază preocuparea Ministerului Justiției pentru a crește atractivitatea calității de membru în organele colegiale ale profesiilor juridice. Or, lipsa unei remunerații proporționale muncii depuse, face neatractive aceste activități, generând situații (cunoscute UNEJ) de imposibilitate a formării acestor organe pe perioade de 7- 9 luni și mai mult. Considerăm că respectivul proiect va fortifica organele profesionale și, implicit va contribui la o mai bună funcționare a profesiei.</p>	-
Consiliul de mediere	26.	<p>Urmare a examinării proiectului de modificări și a notei informative la acesta, Consiliul de mediere nu are obiecții asupra proiectului în cauză.</p>	-

Obiecțiile și propunerile examinate conform pct. 201 din Regulamentul Guvernului

Ministerul Sănătății	27.	Susținem proiectul fără obiecții și propuneri.	-
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	28.	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	-
Ministerul Finanțelor	29.	<p><i>Referitor la art. I din proiect.</i></p> <p>Obiectivele politicii fiscale și vamale pe termen mediu, sunt bazate pe un sistem de impozitare echitabil și pe principii generale de impozitare, fără extinderea facilităților fiscale. Iar orice propunere ce vizează diminuarea veniturile bugetare urmează fi însoțită de o analiză economico-financiară. La aceasta, remarcăm faptul că autorul nu prezintă în Nota informativă a proiectului careva argumente privind necesitatea extinderii facilităților fiscale privind scutirea de impozitul pe venit a organelor de autoadministrare a profesiilor conexe justiției. Totodată, în cadrul normativ de reglementare a profesiilor conexe justiției terminologia de „organe de autoadministrare” este utilizată neuniform. La fel și statutul și forma organizatorico-juridică a acestora diferă considerabil. Concomitent, potrivit art.35 alin.(3) din Legea nr.1260/2002 și art.45 alin.(5) din Legea nr.69/2016 cu privire la organizarea activității notariilor, Uniunea Avocaților și Camera Notarială sunt în drept să realizeze alte venituri decât contribuțiile și taxele obligatorii. La fel, potrivit art.5 din Codul fiscal nr.1163/1997: • activitate de întreprinzător, afacere (business) reprezintă orice activitate conform legislației, cu excepția muncii efectuate în baza contractului (acordului) de muncă, desfășurată de către o persoană, având drept scop obținerea venitului, sau, în urma desfășurării căreia, indiferent de scopul activității, se obține venit (pct.16)); • activitate profesională în sectorul justiției reprezintă activitate permanentă desfășurată în cadrul formelor de organizare a activității prevăzute de lege de către avocat, avocat-stagiar, notar public, executor judecătoresc, administrator autorizat, mediator, expert judiciar în cadrul biroului de expertiză judiciară (pct.362). În această ordine de idei, activitatea desfășurată de Uniunea Avocaților și Camera Notarială, în scopuri fiscale, se califică ca activitate de întreprinzător conform art.5 pct.16) din Codul fiscal. Astfel, considerăm</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Art. I a fost exclus din proiect.</p>

	<p>inoportun extinderea facilităților fiscale privind scutirea de impozitul pe venit a organelor de autoadministrare a profesiilor conexe justiției, urmând ca asupra organelor de autoadministrare a profesiilor conexe justiției să se extindă normele actuale ale Codul fiscal. În contextul celor expuse supra, art. I urmează a fi exclus din proiect.</p>	
<p>30.</p>	<p>Referitor la art. II- IX din proiect. Ministerul Finanțelor, reiterează poziția expusă prin avizul 07/4-03/552/1911 din 22.12.2022, cu privire la substituirea textului ”nu mai mult decât pentru 3 ședințe pe lună” cu textul ”nu mai mult decât pentru o ședință pe lună”. Totodată, urmează ca Ministerul Justiției să efectueze o analiză suplimentară prin prisma avizului Uniunii Avocaților, care menționează că achitarea din bugetul Ministerului Justiției a indemnizațiilor riscă să afecteze independența membrilor organelor colegiale ale profesiilor libere conexe sistemului justiției, deoarece independența funcțională a acestor profesii este legată de independența financiară a organului profesional. La fel, se menționează faptul că membrii a 3 comisii din partea Uniunii Avocaților sunt deja remunerați din contul bugetului Uniunii, iar Ministerul propune ca aceștia să mai fie remunerați suplimentar și din mijloacele bugetului de stat. Astfel, considerăm că nu poate fi susținută propunerea ca unii membri să beneficieze de indemnizație pentru participarea la aceiași ședință din două surse. În acest context, prin prisma stabilirii sursei de finanțare a indemnizației, urmează să fie analizată posibilitatea remunerării doar acelor profesii conexe justiției (experții judiciari, traducători și interpreți) care nu dispun de organ profesional, și este dificilă remunerarea acestora de către comisiile lor profesionale. Prin urmare, Ministerul Finanțelor solicită respectuos considerarea obiectivelor/propunerilor formulate la definitivarea proiectului.</p>	<p>Nu se acceptă. Necesitatea achitării a 3 ședințe pe lună a fost argumentată atât în nota informativă cât și în prezenta sinteză, or remunerarea doar pentru o singură ședință pe lună este insuficientă și nesemnificativă în coraport cu volumul de lucru al membrilor comisiilor, și nici nu este motivantă în contextul lipsei de persoane care ar accepta calitatea de membru în cadrul organelor de autoadministrare a profesiilor conexe justiției. Cu referire la remunerarea membrilor comisiilor create de Uniunea Avocaților menționăm că proiectul nu prevede remunerarea din contul bugetului de stat, sau în privința acestora nu se intervine cu modificări în privința modalității de remunerare. Potrivit anexei nr. 1 la Analiza impactului de reglementare, remunerarea membrilor comisiilor din sursele organelor de autoadministrare a profesiilor juridice se efectuează în puține cazuri și nu prezintă importanță în coraport cu necesitatea asigurării unei finanțări complete și a unei remunerări corespunzătoare a comisiilor de admitere în profesie, evaluare și disciplină ale profesiilor juridice. Or, după cum s-a menționat, lipsa remunerării creează blocaje de funcționare a comisiilor din lipsa de membri în cadrul acestora, o mare parte</p>

			<p>din mandate sunt expirate, iar ministerul înregistrează tentative eşuate de creare a noilor componente ale comisiilor. Dificultatea constituirii comisiilor profesionale a existat în mod constant, după cum este prezentat și în tabelul din Analiza impactului de reglementare (AIR).</p> <p>În urma analizei anexelor 2 și 3 la AIR se observă clar că diferența dintre suma mijloacelor financiare necesare pentru remunerarea tuturor membrilor comisiilor profesionale și suma mijloacelor financiare necesare pentru remunerarea membrilor selectați/desemnați de autoritățile/instituțiile publice constituie doar 636,2 mii lei. Ceea ce este în coraport cu suma de 3113,9 mii lei necesară pentru remunerarea tuturor membrilor comisiilor profesionale o sumă mică, iar remunerarea uniformă are prioritate.</p> <p>În aceeași ordine de idei, organele de autoadministrare a profesiilor juridice sunt în imposibilitate financiară de a asigura remunerarea comisiilor conexe sistemului justiției.</p> <p>A se vedea suplimentar argumentarea de la pct. 10 din prezenta sinteză.</p>
Ministerul Afacerilor Interne (avizul remis prin scrisoarea Nr. 44/22 - 686 din 14	31.	Ministerul Afacerilor Interne a examinat repetat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (număr unic 1065/MJ/2023), autor - Ministerul Justiției și având în vedere că avizul nr. 44/22-5680 din 15 decembrie 2023 nu a fost reflectat în Sinteza obiecțiilor și propunerilor pe marginea acestuia, reiterează recomandările expuse anterior.	A se vedea mai jos.

februarie 2024)			
Ministerul Afacerilor Interne (avizul remis prin scrisoarea Nr. 44/22 - 5680 din 15 decembrie 2023)	32.	<p><i>Din punct de vedere conceptual, se recomandă ajustarea prevederilor proiectului, după cum urmează:</i></p> <p>Proiectul de lege stabilește expres că licența, după caz, autorizația sau atestatul se eliberează contra sumei de 450 lei.</p> <p>Subsidiar, potrivit explicației din Nota informativă la proiect, la rubrica 3 se menționează că plata pentru eliberarea actului ce confirmă statutul profesionistului constituie 450 lei în toate legile propuse spre modificare, fiind eliminată scutirea în cazul experților judiciari (Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar). Astfel, se constată că cifra în cauză nu a fost fundamentată, existând doar o constatare în acest sens.</p> <p>Mai mult, se remarcă că Lega nr. 1260/2002 cu privire la avocatură este prima lege care stabilește quantumul de 450 de lei pentru serviciul eliberării actelor administrative (licență) în anul adoptării acesteia. Totodată, pentru anul 2002, Biroul Național de Statistică a stabilit suma de 691,5 lei ca salariu mediu lunar pe economie.</p> <p>Prin urmare costul licenței de avocat era egală cu circa 65 % din salariul mediu pe economie pentru acel an.</p> <p>Având în vedere că pe parcursul perioadei de referință quantumul salariului mediu lunar pe economie a crescut, se propune revizuirea sumei de 450 de lei cu fixarea acesteia proporțional salariului mediu lunar pe economie stabilit în prezent.</p> <p>Majorarea este argumentată de faptul că orice serviciu are un cost, iar timpul consumat pentru efectuarea activităților administrative este exprimat în ore, care sunt achitate în baza salariului brut transformat în ore.</p> <p>Subsecvent, se propune majorarea costului eliberării actelor administrative și ca rezultat al necesității alocării suplimentare a mijloacelor financiare pentru remunerarea membrilor comisiilor or, conform prevederilor proiectului, autorul propune stabilirea acestora a unei indemnizații echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Deși argumentele sunt pertinente, scopul proiectului nu este majorarea plății pentru eliberarea licenței (care este stabilită pentru majoritatea profesiilor în suma fixă de 450 lei) dar eliminarea tratamentului diferențiat aplicabil, la moment, experților judiciari care vor desfășura activitatea în cadrul unui birou de expertiză judiciară în calitate de liberi-profioniști.</p>
	33.	Cu referire la pct. 2 al art. VII, în partea ce ține de modificarea art. 44 din Legea nr. 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului	Se acceptă parțial.

		<p>judiciar, se menționează că mecanismul propus va tergiversa accesarea expertului în profesie.</p> <p>Potrivit redacției proiectului vor fi necesare cheltuieli suplimentare la capitolul accederii în profesie pentru angajații cu statut special ai instituțiilor publice de expertiză judiciară (taxă pentru licență, cazier judiciar, comisia medicală).</p> <p>Prin urmare, întru eficientizarea prevederilor de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar se propune modificarea art. 44 cu includerea următoarelor prevederi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eliberarea licenței în termen de 10 zile lucrătoare după emiterea hotărârii Comisiei de calificare și evaluare; • limitarea pentru maxim 30 de zile a perioadei de suspendare a procedurii de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar; • scutirea de taxa pentru eliberarea licenței pentru persoanele ce activează în cadrul instituțiilor publice de expertiză judiciară or, aceștia activează în interesul statului. 	<p>Taxa pentru eliberarea licenței pentru persoanele ce vor activa în cadrul instituțiilor publice de expertiză judiciară nu se va percepe, spre deosebire de persoanele care vor activa în cadrul birourilor de expertiză judiciară.</p> <p>Nu pot fi acceptate propunerile cu privire la termene, deoarece contravin scopului proiectului de a unifica procedurile de accesare în profesie.</p>
	34.	<p>În final, se menționează despre condiția fundamentării în Nota informativă la proiect a necesității achitării a indemnizației în cuantum de 1/10 din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs în scopul remunerării membrilor comisiilor profesionale, pentru fiecare ședință or, nu este clară formula de calcul pentru agrearea acestei opțiuni.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Nota informativă se completează cu următoarele:</p> <p>“Cuantumul remunerației va crește anual, căci este raportat la salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs. Dacă pentru anul 2023 a fost prognozat salariul mediu lunar pe economie în sumă de 11 700 lei (HG nr. 936/2022) pentru anul 2024 acesta constituie 13 700 (HG nr. 1033/2023), înregistrând o creștere de circa 15%. Astfel, 1/10 ar reprezenta 1 370 lei per ședință sau max. 4 110 lei pe lună.”</p>
Consiliul Superior al Magistraturii	35.	<p>Prin Art. III se propune completarea art. 25 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 230-232, art. 840), cu modificările ulterioare,</p>	<p>Precizare</p> <p>Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale conține dispozițiile</p>

	<p>cu alineatul (2⁵) cu următorul cuprins: „(2⁵) <i>Nu se află în situație de incompatibilitate funcționarul public desemnat, prin act administrativ, în componența comisiilor de licențiere, atestare, autorizare și disciplină, calificare și evaluare a reprezentanților profesiilor juridice, din colegiile sau comisiile disciplinare și consiliile constituite în vederea supravegherii activității profesiilor conexe sistemului justiției.</i>”</p> <p>Consiliul Superior al Magistraturii menționează că, dispozițiile generale privind incompatibilitățile sunt cuprinse în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.</p> <p>Conform art.16 din Legea nr.133/2016: subiectul declarării se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative.</p> <p>Prin urmare, art. 16 Legea nr.133/2016 urmează a fi completat cu dispoziția „, Prin excepțiile stabilite prin legea specială aceste prevederi nu se aplică.,,</p>	<p>generale privind incompatibilitățile, iar Legea 158/2008 conține prevederi speciale în raport cu primele, aplicabile funcționarului public. Totodată, comunicăm că Art. III a fost exclus din proiect în baza avizului Cancelariei de Stat.</p>
<p>36.</p>	<p>Totodată, potrivit legilor ce reglementează activitatea profesiilor conexe sistemului justiției, membri în Organele de autoadministrare a profesiilor conexe justiției pot fi desemnate și persoane care dețin statut <i>de demnitate publică</i> (art.12 Legea nr. <u>113/17.06.2010 privind executorii judecătorești</u> ; art. 24. Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor ...) În acest context, urmează a fi completate și legile care derivă din alin. (2) art. 12 Legea nr. <u>199/16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică</u>. Potrivit acestei norme:</p> <p>(1) Demnitarul nu este în drept să desfășoare orice altă activitate remunerată, cu excepția activităților didactice și științifice.</p> <p>(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în cazul în care Constituția sau Legea specială, ce reglementează activitatea demnitarului conține prevederi referitoare la situația de incompatibilitate specifică a demnitarului respectiv ori prevederi referitoare la o situație similară.</p> <p>Astfel de modificări au fost introduse prin Legea nr. <u>96/14.04.2022 pentru modificarea unor acte normative</u>: în art. 8 alineatul (1) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului; art. 14 din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură fiind introdusă dispoziția: a) orice altă funcție sau</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În organele de autoadministrare a profesiilor conexe justiției nu sunt desemnate persoane care dețin statut de demnitate publică. Respectiv, nu este necesară reglementarea excepțiilor de la incompatibilități pentru acestea.</p>

		<p>activitate remunerată, cu excepția activității didactice, științifice, de creație și în organele colegiale din cadrul autorităților sau instituțiilor publice.</p> <p>Totodată, asemenea prevederi nu se conțin în alte Legi speciale și anume: Legea nr. 52/03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), (art.10 incompatibilități); Codul Audiovizualului (art.44), alte Legi ce reglementează activitatea funcționarilor ce dețin statut de demnitate publică. Propunerile înaintate vor aduce claritate în legile speciale ce reglementează activitatea funcțiilor de demnitate publică.</p> <p>Avizul se remite Ministerului Justiției și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii.</p>	
Curtea Supremă de Justiție	37.	Susține modificările propuse prin proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative.	-
Curtea de Apel Comrat	38.	Careva eventuale obiecții legate de conținutul acestuia nu sunt.	-
Curtea de Apel Chișinău	39.	Susține proiectul prezentat repetat pentru avizare, sugestii și obiecții pe marginea proiectului examinat, nu sunt.	-
Curtea de Apel Bălți	40.	Modificările propuse sunt oportune și necesare, avînd drept scop să asigure soluționarea unor aspecte neclare în domeniul administrării și controlului profesiilor conexe justiției.	-
Centrul de Medicină Legală	41.	Vă comunicăm că am luat cunoștință cu materialele furnizate și Vă informăm că obiecții legate de conținutul actualului proiect nu sunt, reieșind din obiectivele proiectului și esența normelor legislative la moment. Proiectul propus este susținut în totalitate de Centrul de Medicină Legală.	-
Centrul Național de Expertize Judiciare	42.	La Art.VII, reiterăm dezacordul cu omiterea/excluderea prevederilor referitoare la faptul că <i>"Datele cu privire la licențele eliberate se includ în Registrul de stat al experților judiciari în termen de 10 zile de la eliberarea acestora.."</i> (art. 44, alin. (4) Legea 68/2016 – varianta actuală), ori neefectuarea înscrierilor vizate, sau efectuarea acestora într-un termen mai îndelungat va crea impedimente în activitatea organelor judiciare și a expertului judiciar respectiv.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Datele cu privire la licențele eliberate vor fi înscrise în Sistemul Informațional „Platforma Integrată a Profesiilor Juridice”. Conceptul Sistemului Informațional respectiv a fost deja elaborat de Ministerul Justiției și prezentat Guvernului spre aprobare.</p> <p>Argumentul că „neefectuarea înscrierilor vizate, sau efectuarea acestora într-un termen</p>

			mai îndelungat va crea impedimente în activitatea organelor judiciare și a expertului judiciar respectiv” nu poate fi reținut căci prevederile Legii 68/2016 urmează a fi analizate în ansamblu. Or, aceeași critică poate fi formulată și la art. 63 și art. 64 care se referă la înscrierea în Registrul de stat al experților judiciari a mențiunii cu privire la suspendarea activității experților judiciari sau, după caz, a pierderii calității de expert judiciar fără a se indica un anumit termen.
	43.	Totodată, considerăm că prevederile privind eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar contra unei plăți în mărime de 450 lei, achitate în contul Ministerului Justiției, urmează a fi aplicate doar în cazul persoanelor care intenționează să-și desfășoare activitatea în domeniul expertizei judiciare în cadrul unui birou de expertiză judiciară. Or, perceperea unei asemenea taxe de la angajații instituțiilor publice de expertiză judiciară, va crea impedimente majore în recrutarea personalului și asigurarea instituțiilor cu cadre noi de experți (candidații fiind descurajați nu doar de salariul neatractiv comparativ cu domeniul privat, dar inclusiv de aceste cheltuieli suplimentare ce urmează să le suporte). Prin urmare, solicităm respectuos revizuirea subiecților cărora li se aplică prevederile sus-menționate.	Se acceptă. Taxa pentru eliberarea licenței pentru persoanele ce vor activa în cadrul instituțiilor publice de expertiză judiciară nu se va percepe, spre deosebire de persoanele care vor activa în cadrul birourilor de expertiză judiciară. Respectiv alin.(4) a art. 44 va avea următorul conținut: „(4) Licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar în cadrul unui birou de expertiză judiciară se eliberează contra unei plăți în mărime de 450 lei, achitate în contul Ministerului Justiției.”.
Centrul tehnico-criminalistic și expertize judiciare al IGP	44.	Referitor la Art. III, propunem expunerea în următoarea formă „(2 ⁵) <i>Nu se află în situație de incompatibilitate funcționarul public desemnat, prin act administrativ, în componența comisiilor de licențiere, atestare, autorizare și disciplină, calificare și evaluare a reprezentanților profesiilor juridice, din colegiile sau comisiile disciplinare și consiliile constituite în vederea supravegherii activității profesiilor conexe sistemului justiției, precum și funcționarii publici ce efectuează evaluarea profesiilor juridice din alte state, în calitate de consultant al organizațiilor internaționale</i> ”. Implicarea funcționarilor publici naționali în cadrul proiectelor de dezvoltare a	Nu se acceptă. Propunerea de completare constituie o situație de incompatibilitate în sensul art. 25 alin. (2) din Legea 158/2008, care prevede la litera d) că <i>funcționarul public nu este în drept să desfășoare alte activități remunerate în calitate de expert antrenat în proiecte implementate peste hotarele țării, cu excepția cazului în care</i>

	<p>profesiilor juridice din alte state, crește prestigiul Republicii Moldova la nivel internațional, transformând-o într-un actor important în domeniul fortificării statelor de drept, un furnizor de cunoștințe și expertiză, precum și aduce o valoare adăugată imaginii țării pe plan european și mondial.</p>	<p><i>raporturile de serviciu sînt suspendate pe perioada respectivă în condițiile legii.</i> Totodată, comunicăm că Art. III a fost exclus din proiect în baza avizului Cancelariei de Stat.</p>
45.	<p>De asemenea cu referirea la art. VIII, exprimăm susținerea modificărilor propuse la articolul 43, alineatul (4) și la articolul 61, alineatul (3).</p>	-
46.	<p>Cu referire la articolul 44 susținem propunerile la alineatul (1). Alineatul (2) de expus în următoarea formă: „<i>Licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar se eliberează la cererea solicitantului, depusă la Ministerul Justiției în cel mult 30 zile de la emiterea hotărârii Comisiei de calificare și evaluare. În termen de 15 zile de la data depunerii cererii, Ministerul eliberează solicitantului licența pentru activitatea de expert judiciar</i>”. Textul „<i>Ministerul eliberează solicitantului licența pentru activitatea de expert judiciar, dacă acesta întrunește condițiile prevăzute la art. 40.</i>” contravine prevederilor Articolului 40, deoarece persoana ce solicită obținerea calității de expert judiciar poate fi admisă la examenul de calificare, dacă întrunește condițiile prevăzute la art. 40, prevederi incluse și în HG 1411/2017.</p> <p>Accentuăm repetat că nu susținem modificările propuse la alineatul (3) al articolului 44 din considerentele expuse supra, or mecanismul propus este unul birocratic și tergiversează accesarea expertului în profesie.</p>	<p>Nu se acceptă. Comisia de calificare și evaluare verifică dacă candidatul corespunde criteriilor stabilite de lege la etapa admiterii la examen. Până la momentul eliberării licenței solicitantului pot interveni schimbări în statutul acestuia și întrunirea condițiilor legale, spre exemplu este pronunțată o sentință de condamnare care afectează reputația ireproșabilă a acestuia. Astfel se impune verificarea de către Ministerul Justiției a actelor depuse în vederea corespunderii candidatului condițiilor legale, pentru a i se elibera licența. Ministerul Justiției va examina întrunirea condițiilor de către solicitanți în baza actelor care au fost depuse la Comisia de calificare și evaluare, iar în cazul în care va fi necesară prezentarea unor acte/informații suplimentare, procedura de eliberare a licenței se va suspenda.</p>
47.	<p>Referitor la alineatul (4) propunem următoarea formulare: „<i>Licența pentru exercitarea profesiei de expert judiciar se eliberează contra unei plăți în mărime de 450 lei, achitate în contul Ministerului Justiției. Sunt scutiți de la plata pentru eliberarea licenței experții judiciari care activează în cadrul instituțiilor publice de expertiză judiciară.</i>”. Propunerea este dictată de faptul că experții judiciari din instituțiile publice au statut de funcționari publici, inclusiv cu statut special, sunt salarizați din bugetul de stat și își exercită</p>	<p>Se acceptă parțial. Redacția alin.(4) al art. 44 a fost modificată în sensul propus. Astfel, taxa pentru eliberarea licenței pentru persoanele ce vor activa în cadrul instituțiilor publice de expertiză judiciară nu se va percepe, spre deosebire de</p>

		atribuțiile în numele statului, pentru ce sunt remunerați în conformitate cu Legea 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Or impunerea achitării de către funcționarii publici a unei taxe este abuzivă și discriminatorie în raport cu experții judiciari din cadrul birourilor individuale și asociate de expertiză judiciară, care prestează servicii contra plată în baza contractelor.	persoanele care vor activa în cadrul birourilor de expertiză judiciară.
	48.	Reamintim că în prezent, conform ordinului ministrului justiției nr. 134/2021 a fost creat Grupul de lucru interinstituțional privind analiza cadrului normativ aferent domeniului expertizei judiciare și a statutului expertului judiciar, inclusiv și a Legii 68/2016. Ultima ședință a grupului de lucru a avut loc în octombrie 2023. Totodată menționăm că de către MAI au fost înaintate și alte propuneri de modificare a Legii 68/2016, inclusiv la art. 40 și 43 (vezi anexa), care necesită a fi incluse în regim prioritar în proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (unele aspecte privind profesiile conexe sistemului justiției).	Nu se acceptă. Propunerile prezentate vor fi analizate în contextul elaborării proiectului de lege pentru modificarea Legii 68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	49.	I. În acest context reiterăm obiecțiile noastre referitoare la Art. V, VI, IX din proiect, considerând că achitarea indemnizațiilor (onorariilor) membrilor organelor colegiale ale profesiilor libere conexe sistemului justiției din bugetul Ministerului Justiției riscă să afecteze independența acestora și a profesiei, or independența funcțională a acestor profesii este strâns legată de independența financiară a organului profesional și a membrilor organelor colegiale ale profesiei. Drept urmare, la Art. V propunem Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 2-8, art. 1), cu modificările ulterioare, să se modifice după cum urmează: Articolul 11 se completează cu alineatul (2 ¹), în următoarea redacție: <i>„(2¹) Membrii Comisiei de licențiere, inclusiv membrii supleanți, beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte din salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul în curs. Pentru 4 reprezentanți, membrul supleant și secretarul comisiei desemnați de Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești indemnizația se achită din contul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună. Pentru un reprezentant desemnat de Ministerul Justiției, un judecător desemnat de</i>	Nu se acceptă. A se vedea suplimentar următoarele anexe la Analiza impactului de reglementare: 1. Informația privind componența numerică a comisiilor profesionale, modul de alegere/numire a membrilor comisiilor profesionale, precum și sursa de finanțare pentru indemnizații – Anexa nr.1; 2. Calculul mijloacelor financiare necesare pentru remunerarea tuturor membrilor comisiilor profesionale – Anexa nr.2; 3. Calculul mijloacelor financiare necesare pentru remunerarea membrilor selectați/desemnați de autoritățile publice – Anexa nr. 3. Potrivit anexei nr. 1, remunerarea membrilor comisiilor din sursele organelor de autoadministrare a profesiilor juridice este efectuată în puține cazuri și este

Consiliul Superior al Magistraturii, un lector universitar în materie de drept, desemnat de Uniune și un supleant corespunzător desemnați conform prevederilor alin. (1), indemnizația se achită din contul mijloacelor financiare alocate Ministerului Justiției din bugetul de stat, însă nu mai mult decât pentru trei ședințe pe lună.”

În aceeași manieră propunem a se reglementa și la articolele VI, IX din proiect, astfel încât pentru membrii numiți/aleși din rândurile reprezentanților profesiilor libere respective în cadrul organelor colegiale de autoadministrare ale profesiei, remunerarea să fie efectuată din contul bugetelor organelor profesionale, iar în rest din contul bugetului alocat Ministerului Justiției. În acest mod, se va permite organelor profesiilor libere conexe sistemului justiției să-și consolideze independența profesiei și autonomia financiară proprie a organelor profesionale, astfel încât acestea să activeze pe principiul libertății, independenței, autoreglementării și autonomiei profesiei. În același context sunt relevante și argumentele expuse anterior în avizul inițial al Uniunii Avocaților din Republica Moldova (UARM).

În caz contrar, UARM riscă să rămână singura profesie liberală din domeniul justiției care reușește să-și asigure autonomia și independența, strâns legată de autonomia financiară a profesiei. În consecință, va fi dificil în continuare ca avocații să fie asociați cu notarii, executorii judecătorești, administratorii autorizați, ca făcând parte toți din cadrul profesiilor libere și independente. Dimpotrivă, va fi mult mai ușor să fim excluși din reglementările existente și aplicabile profesiilor conexe justiției prin care să ni se impună prime și contribuții de asigurare obligatorie de asistență medicală și socială la același nivel cu aceste profesii. Cu referire la alin. (2) art. 22 al Legii nr. 1260/2002, privind termenul de 30 de zile pentru depunerea cererii de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat, reiterăm observațiile din avizul inițial și considerăm a fi un termen nejustificat de restrâns pentru profesia de avocat, or argumentele din nota informativă nu se referă decât la situația din cadrul celorlalte profesii libere conexe sistemului justiției, nu și la avocați.

ne semnificativă în raport cu necesitatea asigurării unei finanțări complete, dar și sustenabile, precum și a unei remunerări corespunzătoare a comisiilor de admitere în profesie, evaluare și disciplină ale profesiilor juridice.

Or, după cum s-a menționat, lipsa remunerării creează blocaje în funcționarea comisiilor din lipsa de membri în cadrul acestora, o mare parte din mandate sunt expirate, iar ministerul înregistrează tentative eșuate de creare a noilor componente ale comisiilor. Dificultatea constituirii comisiilor profesionale a existat în mod constant, după cum este prezentat și în Analiza impactului de reglementare (AIR).

În urma analizei anexelor 2 și 3 la AIR se observă clar că diferența dintre suma mijloacelor financiare necesare pentru remunerarea **tuturor membrilor comisiilor profesionale** și suma mijloacelor financiare necesare pentru remunerarea membrilor selectați/desemnați de autoritățile/instituțiile publice constituie doar **636,2 mii lei**. În coraport cu suma de **3113,9 mii lei** necesară pentru remunerarea **tuturor membrilor comisiilor profesionale** această sumă este infimă, iar remunerarea uniformă are prioritate. În aceeași ordine de idei, organele de autoadministrare a profesiilor juridice sunt în imposibilitate financiară de a asigura remunerarea comisiilor profesionale, iar în cazul unor profesii în genere lipsesc organe de autoadministrare (mediatorii, traducătorii/interpreții). Analiza opțiunilor alternative, însoțite de argumente pro sau

			contra, cu identificarea avantajelor sau dezavantajelor unei sau altei opțiuni poate fi consultată în pct.3 lit. c) din AIR.
Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	50.	- referitor la propunerea de modificare a art. 12, alin. (3) al Legii 113/2020, considerăm că sintagma ”până la obținerea informațiilor complete” este prea opacă și nu oferă previzibilitate. Or, neexistând nici limite temporare, nici o listă clară, exhaustivă a „informațiilor complete” ce ar putea fi obținute, există riscul unor „dilatări” arbitrare a termenului de amânare. În acest sens, am sugera să se prevadă un termen maxim de amânare a eliberării licenței (30-45 zile) – termen în care autoritatea emitentă să depună diligența necesară pentru a colecta toate informațiile pe care le consideră necesare.	Nu se acceptă. A se vedea argumentele prezentate mai jos, la recomandarea Centrului Național Anticorupție.
	51.	- suplimentar propunerilor incluse în proiect, propunem completarea anexei 9 la Legea bugetului de stat pentru anul 2024. la p. 1, lit. d) subpunct 2) cu sintagma ”organe de autoadministrare a profesiilor conexe justiției”, iar la subpunctul 4) - după sintagma ”birouri de avocați”-includerea sintagmei „birourilor executorilor judecătorești”. Aceste completări ar remedia situația inechitabilă când organele profesionale, care acționează întru executarea unor sarcini de interes public nu beneficiază de înlesniri la calcularea cuantumului de locațiune a spațiilor publice în care își țin sediul — în contrast cu oricare alte asociații obștești sau organizații ale sculptorilor etc, a celor ce prestează servicii sportive, poștale etc. Completarea de la p. 4) ar pune în situație egală cu birourile de avocați și birourile executorilor judecătorești. la luarea în locațiune a spațiilor publice. De facto, ar fi echitabil ca această înlesnire să fie aplicată tuturor profesioniștilor din domeniul justiției (notari, mediatori etc). Respectiva propunere a fost în repetate rânduri înaintată de UNEJ, însă spre regret, rămânea a fi doar discutată, nu și promovată.	Nu se acceptă. Propunerea excedează scopul proiectului și urmează a fi analizată în contextul altor proiecte de modificare a cadrului normativ. Conform art. 20 alin. (1) lit. d) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, Ministerul Finanțelor este autoritatea publică centrală în domeniul finanțelor publice care „examinează propunerile de buget ale autorităților publice centrale, elaborează și prezintă Guvernului proiectul legii bugetului de stat pe anul respectiv și, în caz de necesitate, proiectele de legi privind modificarea acestuia”. Referitor la subiectul enunțat, Ministerul Justiției a formulat propuneri atât pentru Legea bugetului pentru anul 2023, cât și pentru legea bugetară a anului curent, însă propunerile nu au fost susținute. La fel, ministerul constant a susținut propunerea cu prezentarea argumentelor pertinente în cadrul consultărilor

			organizate pe platforma Ministerului Finanțelor și a Parlamentului.
Camera Notarială	52.	<p>Organul profesional al notarilor exprimă susținerea operării modificărilor legislative, care țin să armonizeze și să uniformizeze legislația în vigoare, precum și să conțină prevederi ce reflectă aplicarea unui tratament echitabil față de subiecții vizati, însă reiterează că micșorarea cuantumului indemnizației pentru membrii Comisiei de licențiere a activității notariale reprezintă un tratament diferențiat, ținând cont de faptul că doar membrii acestei comisii, prin modificările propuse, sunt defavorizați. Totodată, menționăm că din opinia Ministerului Justiției expusă la pct. 11 din tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor la proiectul vizat, nu se deslușește finalitatea ideii privind creșterea cuantumului remunerației. În acest sens, având în vedere că salariul mediu lunar prognozat pe economie, se stabilește în dependență de indicatorii macroeconomici prognozați (produsul intern brut pe categorii de resurse și utilizări, indicele prețurilor de consum, veniturile și cheltuielile bugetare ș.a.) din Republica Moldova, precum și informațiile privind situația social-economică, tendințele de dezvoltare ale țării pentru o anumită perioadă, aceasta semnalează despre incertitudinea privind creșterea anuală a mărimii remunerației.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Unul dintre obiectivele proiectului este remunerarea echitabilă a tuturor membrilor comisiilor profesionale, proporțional cu volumul și complexitatea lucrului realizat. Astfel, membrii Comisiei de licențiere a activității notariale nu pot beneficia de un tratament preferențial. Cu atât mai mult că resursele bugetare sunt limitate, fiind necesară utilizarea cât mai eficientă a banului public.</p> <p>Făcând o analiză a salariului mediu lunar pe economie prognozat în anii precedenți, se poate constata o creștere continuă a cuantumului acestuia. Cu titlu de exemplu, cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2020 a constituit 7 953 lei, pentru anul 2021 a fost prognozat 8 716 lei, în anul 2022 - 9 900 lei, în anul 2023 - 11 700 lei, iar pentru anul în curs este prognozat - 13 700 lei. Riscul diminuării acestui quantum este practic imposibil dacă analizăm retrospectiva prognozelor anterioare precum anul 2015 pentru care a fost prognozat 4 500 lei, anul 2010 – 2 950 lei sau anul 2005 – 1 385 lei.</p>
	53.	<p>În ceea ce ține de propunerea Camerei Notariale înaintată în avizul precedent (nr. 606 din 14.12.2023), privind completarea prevederilor art. 52 din Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor, cu un nou alineat, ce ține de remunerarea membrilor Comisiei de etică din contul Camerei Notariale, susținem în continuare poziția dată și solicităm respectuos luarea în considerare a acesteia, având în vedere importanța comisiei și faptul că aceasta reprezintă un filtru pentru Colegiul disciplinar, în ceea ce ține de examinarea petițiilor. Astfel, temeiul art. 52 alin. (5) din Legea nr. 69/2016,</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Având în vedere că Comisia de etică se instituie de Camera Notarială, remunerarea membrilor Comisiei de etică poate fi asigurată de Camera Notarială, întemeindu-se pe prevederile art. 52 alin. (7), potrivit căruia „Comisia de etică își desfășoară activitatea în baza unui regulament aprobat de Adunarea Generală a Notarilor.”</p>

		<p>Comisia de etică transmite spre examinare în adresa Colegiului disciplinar, dosarele notarilor, în privința cărora s-a constatat încălcarea prevederilor Codului de etică al notarilor, pasibile de răspundere disciplinară. În acest fel, vizavi de opinia Ministerului Justiției expusă la pct. 12 din tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor la proiectul vizat, reliefăm asupra importanței unui astfel de organ precum este Comisia de etică, care necesită a fi apreciată la justa valoare, fiind un garant al respectării prevederilor legale ce țin inițial de comportamentul etic al profesionistului, având legătură direct cu statutul profesiei de notar, cel din urmă fiind exponentul puterii de stat. Subsidiar, remarcăm că prin propunerea înaintată, Camera Notarială își asumă obligația de remunerare a membrilor comisiei de etică, din contul mijloacelor financiare proprii, în acest fel în contextul modificărilor propuse, respectându-se principiul consacrat în art. 5 lit. f¹) din Codul muncii – remunerarea egală pentru o muncă egală sau pentru o muncă de valoare egală.</p>	
Concluziile Raportului de Expertiză Anticorupție Nr. EL024/9465 din 21.02.2024			
Centrul Național Anticorupție	54.	<p>La art.II din proiect, redacția nouă a art. 22 alin. (3) din Legea nr.1260/2002 „Prin decizie motivată, Ministerul Justiției poate suspenda procedura de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat până la obținerea informațiilor complete sau poate refuza eliberarea acesteia dacă constată că solicitantul nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 10. [...]"</p> <p>Obiecții:</p> <p>Din norma analizată nu poate fi dedus clar termenul suspendării procedurii de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat.</p> <p>Deși, Ministerul Justiției poate invoca faptul că termenul suspendării procedurii de eliberare a licenței nu va depăși perioada de timp necesară pentru obținerea informațiilor complete, menționăm că lipsa termenelor concrete întotdeauna lasă loc pentru interpretări abuzive din partea agenților publici. În aceste condiții, apare discreția excesivă a agentului public de a aprecia și stabili, în fiecare caz separat, termenele care-i sânt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sânt aplicabile.</p> <p>Obiecția se referă reglementărilor de la:</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>O asemenea practică de reglementare este întâlnită și în Codul Administrativ la art. 81. Respectiv, formula „<i>până la obținerea informațiilor complete</i>”, include termenii deja consacrați: „<i>până la emiterea actului administrativ respectiv, efectuarea operațiunii administrative respective sau până la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive.</i>”</p> <p>Stabilirea unui termen concret este inoportună, iar în unele cazuri imposibilă, or emiterea actului administrativ este condiționat de un alt eveniment, care la momentul suspendării este incert Instrumentul suspendării procedurii administrative nu reprezintă o noutate, cu atât mai mult că Codul administrativ reglementează în detaliu această procedură, inclusiv suspendarea repetată și curgerea termenului.</p>

	<p>– art. IV din proiect, redacția nouă a art.13 alin.(3) din Legea nr.264/2008; – art. V din proiect, redacția nouă a alin.(3) de la art.12 din Legea nr.113/2010; – art. VI din proiect, redacția nouă a art.18 alin.(3) din Legea nr.161/2014; – art. VII din proiect, alin.(23) cu care se completează art.12 din Legea nr.137/2015; – art. VIII din proiect, redacția nouă a art. 44 alin.(3) din Legea nr.68/2016; – art. IX din proiect, redacția nouă a art.26 alin.(3) din Legea nr.69/2016.</p> <p>Recomandări: <i>Completarea prevederilor enunțate supra în vederea stabilirii unui termen concret în cadrul căruia Ministerul Justiției are dreptul să obțină informații complete despre corespunderea/necorespunderea solicitantului licenței pentru exercitarea profesiei juridice conexe justiției.</i></p> <p>Factori de risc: ● Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor</p> <p>Riscuri de corupție: ● Încurajarea sau facilitarea actelor de: - abuz de serviciu - conflict de interese și/sau favoritism - influențare necorespunzătoare</p>	<p>În altă ordine de idei, stabilirea unor termeni rigizi poate dăuna calității deciziilor adoptate. Cu riscul de a nu încălca termenul stabilit de lege, ministerul ar putea fi constrâns să emită o decizie contrară rigorilor și cerințelor instituite pentru admiterea candidaților în profesiile juridice conexe sistemului justiției.</p> <p>Astfel, norma propusă este certă și nu contravine Codului administrativ, precum și Legii nr. 100/2017.</p>
--	---	---

Ministru

semnat electronic

Veronica MIHAILOV-MORARU